

Centrumgemeente Nissewaard
T.a.v. College van B&W
Raadhuislaan 106
3201 EL Spijkenisse

Datum: 24 april 2023

Betreft: Concept Advies Verordening Maatschappelijke en Vrouwen Opvang (MO/VO)

Geachte mevrouw Rodriguez Josee,

De Regionale Adviesraad Beschermd Wonen en Opvang (RABWO) reageert hiermee graag op de concept-verordening maatschappelijke en vrouwenopvang Zuid-Hollandse Eilanden 2023. Wij waarderen het dat de gemeente een specifieke verordening opstelt voor mo/vo, want dat komt een transparante en heldere werkwijze voor deze kwetsbare inwoners ten goede. We zijn er verheugd over dat een belangrijk doel van de verordening is het versterken van de rechtspositie van de inwoners die een beroep doen op opvang.

De concept-verordening spreekt ons ook inhoudelijk in hoofdlijnen aan, als zijnde logisch en transparant. Het gaat echter, zoals wel vaker met wet- en regelgeving, om de daadwerkelijke uitvoering in de praktijk. We reageren hierbij per fase in het traject: de crisis- en onderzoeksfase, de opvang- en begeleidingsfase en de uitstroom- en nazorgfase. We leggen de nadruk op het versterken van de positie van de cliënt en het zorgvuldig uitvoeren van wat met de verordening beoogd wordt. Vooraf een korte beschouwing over de idee van zelfredzaamheid.

Zelfredzaamheid

Bij de mo/vo is het volgens ons van belang de zelfredzaamheid van de desbetreffende inwoners niet te overschatten maar juist rekening te houden met hun kwetsbaarheid. Zij hebben te maken met diverse soorten problemen en stress - psychisch, relationeel en materieel - en hebben vaak alle energie nodig om in het leven van alledag te kunnen overleven. In alle fasen is goede ondersteuning daarom hard nodig. Het beste zou zijn een vaste contactpersoon die gedurende het gehele traject de cliënt ter beschikking staat. De meest aangewezen persoon daarvoor lijkt een onafhankelijke cliëntondersteuner omdat die tot taak heeft de cliënt onafhankelijk ter zijde te staan en in diverse fasen van het traject ondersteuning kan bieden.

Crisis- en onderzoeksfase

Het college informeert de melder over de mogelijkheid een persoonlijk plan op te stellen en een onafhankelijk cliëntondersteuner in te schakelen. Gezien de onzekere positie van de inwoner, de stress waarin zij verkeert, is het wenselijk dat de gemeente de inwoner actief, laagdrempelig en vroegtijdig over deze mogelijkheden informeert. Dus niet met een algemene brief, maar concreet over wat een cliëntondersteuner kan betekenen (in samenwerking met medewerkers van de voorziening). Zoals helpen bij opstellen van een persoonlijk plan, bieden van informatie, helpen bij aanvraag van een uitkering of bijzondere bijstand, ondersteunen bij het maken van bezwaar tegen een negatieve beschikking. Het opstellen van een persoonlijk plan, met concrete activiteiten rond participatie, huisvesting en verkrijgen van een inkomen zal, indien goed begeleid door de cliëntondersteuner, ook sterk helpen bij het voorbereiden op terugkeer en inbedding in de samenleving. Daarnaast is het uiteraard belangrijk dat het besluit over een beschikking snel wordt genomen zodat de inwoner niet te lang in onzekerheid en spanning verkeert.

Aanbeveling 1: stimuleer actief dat de inwoner vroegtijdig een onafhankelijk cliëntondersteuner inschakelt, en met hem eventueel een persoonlijk plan opstelt

In de toelichting staat dat het gebruikte instrument voor onderzoek niet bij alle opvangorganisaties even veel draagvlak geniet. En dat er om die reden landelijk verkend wordt of het mogelijk is om tot een nieuw instrument te komen. Het is wenselijk dat (ex)cliënten kunnen meedenken over het ontwikkelen, maar zeker ook het toepassen van een nieuw instrument. De RABWO denkt vanuit haar kennis en ervaringen in ieder geval te zijner tijd graag mee in onze lokale en regionale situatie over een nieuw instrument.

Aanbeveling 2: betrek de RABWO bij het ontwikkelen/invoeren van een nieuw instrument

In de toelichting wordt terecht geconstateerd dat er waarschijnlijk niet veel aanvragen zullen zijn voor het persoonsgebonden budget. Maar het is wel wenselijk de mogelijkheid open te houden. Een pgb geeft immers zelfregie aan de cliënt, het gevoel eigenaar te zijn van het eigen leven. In gesprek met de cliëntondersteuner kan de cliënt mogelijk constateren dat het pgb een goede kans biedt om bijvoorbeeld het netwerk tijdig te betrekken, of een vertrouwde persoon of een schuldhelpverlener. Daarom is het wenselijk zo min mogelijk beperkingen aan te leggen voor het aanvragen van het pgb en de cliënt goed door de cliëntondersteuner te laten helpen bij een aanvraag.

Aanbeveling 3: stimuleer, met ondersteuning, het aanvragen van het persoonsgebonden budget

Opvang en begeleidingsfase

Het is zaak de aanvragende inwoner zoveel mogelijk te ontzien en te 'ontzorgen' in de procedures. Zowel bij het onderzoek als bij de daarop volgende (administratieve) activiteiten, zoals bij het regelen van de eigen bijdrage, het aanvragen van een uitkering of bijzondere bijstand. Zoals gezegd verkeert de cliënt in een stressvolle situatie en is het verrichten van allerlei extra activiteiten boven het louter overleven een zware taak. Zorg verder voor (basis)bestaanszekerheid door tijdig een uitkering te regelen, en eventueel bijzondere bijstand. Daarmee wordt bevorderd dat de cliënt een kleine financiële buffer kan creëren. Financiële bestaanszekerheid biedt een veilige positie om van daaruit verder plannen te ontwikkelen rond relaties, huisvesting, baan etc. De gemeente is voor een deel afhankelijk van de rijksoverheid, maar kan zelf ook veel doen (bijvoorbeeld een voorschot op de bijstandsuitkering).

Verder is het vanuit het oogpunt van versterking van de positie van de cliënt wenselijk dat hij rechtstreeks bij de gemeente een klacht kan indienen. Gezien de kwetsbare en afhankelijke positie waarin zij verkeert zal er immers grote aarzeling zijn om bij - en over - de voorziening een klacht in te dienen.

Aanbeveling 4: ontzorg de cliënt zo veel mogelijk wat betreft administratieve activiteiten

Aanbeveling 5: bevorder bestaanszekerheid van de cliënt

Aanbeveling 6: creëer de mogelijkheid voor de cliënt om rechtstreeks bij de gemeente een klacht in te dienen

Uitstroom- en nazorgfase

Een zorgvuldige, goed voorbereide uitstroom en eventuele nazorg is van groot belang voor het weer leven in de samenleving. De crisisopvang dient immers een zo kort mogelijke tussenfase te zijn. Belangrijke punten zijn het vinden van huisvesting en, indien aan de orde, schuldhulpverlening zodat de inwoner niet met lasten de wereld ingaat. Een goede uitstroom is, zoals eerder aangegeven, te bevorderen door het tijdig opstellen van een gedegen persoonlijk plan en een goede begeleiding bij de uitvoering daarvan.

‘Warme’ en voor de inwoner administratief-vrije overdracht is in alle fasen van groot belang, en zeker ook bij de uitstroom. Het betreft zowel een warme overdracht tussen gemeenten onderling (bij verhuizing naar een andere gemeente) als naar eventuele vervolg-ondersteuning in de samenleving (bijvoorbeeld jeugdzorg).

Aanbeveling 7: zorg voor een goed plan van aanpak en begeleiding in de uitstroomfase, en in ieder geval voor een warme overdracht tussen gemeenten en instellingen

We vatten samen. De RAWBO ondersteunt het doel en de inhoud van de concept-verordening. Onze zeven aanbevelingen hebben betrekking op (a) het zoveel mogelijk ontzorgen van de inwoner (b) het verder versterken van de positie van de inwoner (via een cliëntondersteuner, een persoonlijk plan, klachtenprocedure) en (c) een goede uitvoering van de verordening. Wij zullen de uitvoering van de verordening in de praktijk nauwgezet volgen en bespreken de ontwikkelingen en signalen graag periodiek met u.

Met vriendelijke groet,

Gerrit de Jong,
voorzitter RABWO.